

Klietka

Koho je cesta po ktorej kráčaš, človek? Čo si ochotní urobiť, aby si bol prijatý? Máš vlastnú pravdu, ktorú som ti dal a ty sám si si ju zvolil. Zabudol si, že dokážeš urobiť zo sveta láskavejšie miesto jednoduchou myšlienkou? Aj ty, Zuzka. Zabudla si na mňa? Dovoľ mi pripomenúť ti, koho si v zhone opustila.

Tma a ticho. Hlboko za nimi, v každom človeku, je niečo takmer neuchopiteľné. Esencia. Podstata a pravda, ktorá občas desí svojou jednoduchosťou.

Zuzka hľadá pred seba a v hlbokjej tme vlastnej mysle vidí dievča, podobné tomu, ktoré poznala zo zrkadla, keď bola ešte malá. Vtedy jej mama každé ráno česala vlasy do dvoch vrkočov, predtým ako ju ocino zaviezol do školy. Na panvici syčala slaninka s volským okom a cez okno, pomedzi pootvorené žalúzie žiarili mäkké lúče slnka. Nerozprávali sa. Podlhovasté zvlnené pásy svetla na záclone boli pre ňu neuveriteľne fascinujúcim javom. Viem, bolo to dávno. Možno, až príliš...

Rodičia vždy chceli, aby bola samostatná, tak ju ako malé bábo nechávali vyplakať. „Nechod' za ňou! Ona prestane. Nebudem predsa stále behať hore-dole!“ Hovorila jej mama, pretože neustále pokusy o utíšenie bábätka boli únavné a hlavne časovo náročné.

Čas? Áno, ten nikdy nemali, ale o peniaze a predstierané šťastie bolo vždy postarané. Rodičia ako doktori veľa času trávili v práci a predpokladali, že Zuzka pôjde v ich šľapajách. Nikdy sa jej nepýtali, vlastne ani nepomysleli, že by mohla robiť niečo iné, lenže ju to odjakživa ťahalo inam. Krásne kreslila a v škôlke jej diela vešali na nástenku. „Má talent!“ Vravievali vychovávateľky Zuziným rodičom, ktorí nad tým vždy párkrát kývli hlavou a vydali niekoľko nezaujateľných citosloviec. Na obdiv umenia boli príliš zanepřázdnení. Zbytočný prežitok.

Zuzka doma z mamy občas vymámila pár pekných slov, ale nič nenasvedčovalo tomu, že sa jej obrázok skutočne páči, a otec ju vždy poslal preč a ani sa nesnažil predstierať obdiv. Potom si vždy so založenými rukami sadla na koberec do svojej izby, pred zrkadlo na dverách.

„Tebe sa páči?“ Predvádzala sa pred vlastným odrazom. Verila, že na druhej strane je iný svet a dievča ju počuje. Sú vlastne tá istá, ale zároveň nie! Prižmúrila oči a ticho na seba hľadela. Pohľad jej klesol na papier v rukách. „Mne sa tiež nepáči.“ Nahnevane obrázok skrčila a odhodila do smetí. Hneď jej to prišlo ľúto a rozplakala sa.

Začala chodiť do školy a svedomito sa učila, pretože sa jej páčilo, ako sa rodičia usmievajú na každú novú jednotku v žiackej knižke. Doma, cez prestávky a v družine sa vznášala hlavou v rozprávkových svetoch, kde púšťala len jedného najlepšieho kamaráta - Jožka. Bol tmavší ako ostatné deti. Občas sa mu smiali a nemal veľa kamarátov, ale Zuzke to vôbec nevadilo.

Najčastejšie sa hrávali na drakov. Lietali, chrlili oheň, skákali s rozprestretými rukami po chodbe a bezstarostne sa rehotali, kým ich niekto z učiteľov nenapomenul. Často spolu kreslili a Zuzka ho poučovala, ako vyzerá skutočný drak. „On má také šupiny, veľké zuby a lieta táák vysoko!“ Ukazovala mu a mávala pri tom rukami nad hlavou. „Videla si skutočného draka?“ Vyvaloval na ňu oči. „Áno! Ja mam skutočného doma!“ Chválila sa Zuzka. Mala na mysli veľkého červeného plyšáka, ktorý ležal na jej posteli.

Jožko z piateho ročníka prestúpil na gymnázium a od vtedy sedela sama. Spolužiaci si začali všímať, že je čudná. S nikým sa nerozprávala, len stále čarbala na papier.

„Čo to kreslíš za ohavu? To si ty?“ Rehotali sa spolužiačky, keď sa pristavili pri lavici. Zuzka kreslila hlavu zubatého draka. Zakryla ho rukou. „Ty máš tiež také hlodáky!“

Niekedy si hádzali jej peračník, alebo kradli zošity, ale tentokrát jedna z nich schmatla Zuzkin obrázok. Potiahla ho tak silno, až sa roztrhol. Dievčatá začali pobúrene pišťať, keď sa Zuzke nahrnuli slzy do očí. Zostala roztrasená, ale nič nepovedala. Nevedela sa brániť. Spor ukončila učiteľka. Zuzka obrázok doma zlepila lepiacou páskou. Bála sa chodiť do školy a vykúpením boli letné prázdniny. Čas radosti, hier a dlhých rozhovorov s novými kamarátmi, s ktorými ju zoznámil Jožko. Naháňali sa na lúke, lozili po stromoch a keď sa unavili, vylihovali na tráve až do večera. Ujedali z koláčov, ktoré Jožkovi nabalila mama, a pozorovali plávajúce oblaky na modrej oblohe.

Prišla polka prázdnin a Zuzka práve sedela vo svojej izbe za počítačom. Hrala hru, na ušiach mala slúchadlá, ale aj cez ne začula príšerný rachot. Mama s ohromným krikom vyletela pred dom. Zuzka vykukla z okna a uvidela svojho ocina ležať na zemi pod rebríkom. Spadol zo strechy. Mama mu podávala ruku, podopierala ho a ťahala dnu. „Nie! To nič nie je...“ Začula Zuzka, keď vošli do obývačky. Zvedavo vystrčila hlavu z dverí detskej izby a pozrela sa na otca zloženého na lavici. Vraštil tvár, šúchal si narazený chrbát. „Musíš ísť do nemocnice!“ Zvolala mama, ale on stále odmietal. Dlhو sa hádali, ale nedal sa presvedčiť.

Na ďalší deň sa zobudil s ešte ostrejšími bolesťami, ktoré ho donútili vyhľadať doktora.

Zuzka všetko sledovala z ústrania a nikto jej nič nevysvetlil. Jediné, čo jej mama povedala, bolo: „Neboj sa. Ocko bude v poriadku.“

Prišiel ôsmy ročník základnej školy, otec podstúpil náročnú operáciu chrbtice a trávil dlhé mesiace doma. Rodičia sa neustále hádali a Zuzke dávali najavo, že nesmie byť na prít'az, alebo robiť starosti. So všetkým sa pasovala sama.

Jej jedinou záchranou bol Jožko a jeho rodičia. Po vyučovaní chodila rovno k nemu, aby nemusela tráviť čas doma v kriku a hádkach. Mal plátna a farby, ktoré jej vždy rád požičal. Čím bola staršia, tým viac si uvedomovala, ako ho má rada. Milovala, keď spolu maľovali, alebo chodievali s partiou von. Hanba Zuzke nedovolila prezradiť, aké majú doma problémy. Bála sa, že by to vzali zle, alebo

sa jej smiali. Nechcela nič riskovať, pretože kamaráti boli posledné útočisko, kde cítila pokoj.

Spolužiaci si ju raz v piatok vyhliadli pri bráne. „Aha, kto ide! Zuza!“ Pokrikovali po nej. „Zuza, čo čmára pičoviny!“ Nereagovala, len s pohľadom do zeme a skicárom pritisnutým k hrudi, kráčala ďalej. „Si myslíš, že si niečo viac?! Rozmaznaná biffa!“ Chichotali sa. Mali pocit, že Zuza má perfektný a bezproblémový život. Bohatá rodina, budúcnosť istá a chodníček k úspechu vydláždený, pri čom zdanlivo nemusela pohnúť ani prstom. Najviac ich štválo, keď ich ignorovala, tak ako práve teraz. Postavili sa jej do cesty a jeden z nich jej vytrhol skicár z rúk, zdvihol ho nad hlavu, víťazoslávne ručal. Zuza sa ho snažila zachytiť, vybojovať späť, dokonca prosila, nech jej ho vrátia. Hádzali si ho, zabávali sa, až kým ho jeden z nich nepustil na zem do kaluže.

Smiali sa. Zuzka sa poň okamžite zohla. Sotili ju, aby aj ona pristála v špinavej vode. S ováciami a hlasným rehotom leteli preč. Zuza sa pozbierala zo zeme a kontrolovala mokré stránky skicáru. Obrázok bol rozpitý, zničený. Dlho naň hľadela a z očí sa jej pustili rieky slz. Stojí to vôbec za to? Možno rodičia mali pravdu a to, čo robí, je zbytočné. Prečo sa jej to stále deje? Nedokázala ubrániť seba ani svoje kresby. Mala príliš veľký strach, cítila sa ako lúzer, pritom ním tak veľmi nechcela byť. Túžila zostať silná, samostatná a už v štrnástich rokoch dospelá. Vyčítala si to.

Volala Jožkovi, ale nezmohla sa na nič viac, ako pár vzlykov. „Zuzka? Kde si?“ Pýtal sa.

Neodpovedala. „Pôjdeš k nám? Príď, dobre?“ Bol ako jej patrón. Jediný ochranca toho, čo tvorila. Povedala mu všetko a od vtedy ju vždy čakal pred školou a odprevadil ju.

Večer postávali pri bráničke, nechceli sa rozlúčiť, ale Zuzkin otec vždy po chvíli otvoril okno a ziapal na celú ulicu, nech padá domov. Nikdy si s Jojom nepovedali, že sa majú radšej než len ako kamaráti.

Tentokrát Zuzka nabrala odvalu a o šikane povedala rodičom. „Také detské šarvátky. Nevšímaj si to,“ vraveli zo začiatku. Až keď sa Zuzka vrátila zo školy s roztrhnutým rukávom mikiny, volali do školy. Učiteľky dohovárali deťom a aj ich rodičom, ale problémy ustali maximálne na týždeň.

Škola sa pre ňu stávala nočnou morou. Zdalo sa jej, že je zo dňa na deň bledšia a unavenejšia.

Mama jej vždy večer venovala súcitný úsmev a pár slov uznania. Otec hovoril: „Joj, keby si zažila, čo ja v tvojom veku! Mňa tiež nemali radi. Toto je nič! My sme sa bili stále.“

Po roku plnom chaosu začínal chodiť, ale namiesto toho, aby sa vrátil do práce, si zvykol na pohodlnosť. Sťažoval sa na bolesti, na svoju ženu, na Zuzku, na počasie, a najčastejšie ležal pred televízorom a mudroval o politike. Začínal piť, pretože sa mu nedarilo zaradiť sa späť do života.

Bála sa, keď ho večer počula opitého kráčať po dome. Nadával. Najradšej by sa vyparila, stratila pod paplónom, pod ktorým sa občas skrývala.

Bol chladný večer, keď sa vrátila od Jožka. Zložila niekoľko výkresov na stôl a ešte na moment jeden z nich vybrala. Boli na ňom dve postavy - ona s Jožkom. Hanblivo si založila prameň

vlasov za ucho a usmievala sa, pretože si predstavila, ako sa bude tváriť, keď mu ho podaruje na narodky. Ešte mu nepovedala, že ho má rada, ale dúfala, že raz nazbiera odvalu. Nepatrí sa, aby dievča také niečo povedalo chlapcovi ako prvé, či nie?

Z vedľajšej izby sa ozval nahnevany škrek mamy. Nič neobvyklé. Zuzka sa šikovným pohybom odtisla na kolieskovej stoličke a jedným kopnutím zavrela pootvorené dvere.

Z kuchyne počula rev otca, hnusné nadávky na mamu. Posunula sa späť k stolu, ale zbystrela. Chvíľu počúvala. Znelo to vážnejšie, ako inokedy.

Ozval sa úder, krik a plač, ktorý ju donútil vyletiť z izby. Otec dvíhal ruku, aby opäť udrel svoju ženu. Zuzka sa medzi nich postavila.

„To som si mohol myslieť! Bude z teba rovnaká kurva, ako z tvojej matky!“ V tú noc ho ani Zuzkin sladký hlások neuchlácholil. Udrel ju, až spadla na zem. Plakala, nahmatala svoju mamu, objímala ju a tá Zuzku ustráchané hladila po vlasoch. Chúlili sa v kuchyni na dlážke a otec sa rezignovane opieral o zárubňu. „Zuza! Ty si len veľké sklamanie! Ty a ten tvoj hlúpy kamarát, len sa za vás hanbím,“ bľabotal opito. „Nikdy nebudeš maliarka. Veď to je hanba! Myslíš si, že ťa tie nezmysly uživia?!“ Pokračoval opileckým žargónom a Zuzku to rýchlo prestalo baviť. „Chcem maľovať, lebo ma to baví a Jožko je môj najlepší kamoš,“ začala pokojne, na svoju obranu, ale on ju prerušil hlasným smiechom. „Taký trtko z chudobnej rodiny. Ešte aj tmavý. Isto je cigáň!“ Vykrikoval na celý dom. „Aj keby, tak čo?!“ Hnevala sa Zuzka.

„Neznášam cigánov. Hej, na maľovanie a chujoviny, by ich bolo! Normálna robota nič! Vláčiš sa s ním celé dni a už chytáš jeho maniere! Si nevďačné decko!“ Mama ho oslovila, aby to nepreháňal, ale nedal si povedať. Alkohol v ňom bol silnejší ako zdravý rozum. Zdvihol prst a pohrozil Zuze. „Ešte raz ťa s ním uvidím postávať pred domom...“ Skočila mu do reči, hrdo sa pred neho postavila. Mala ho plné zuby a chcela sa brániť.

„Nikdy nebudem doktorka. Nikdy nebudem ako ty! Radšej sa zabijem, ako byť ako ty!“ Otec jej strelil poriadne zaucho. „Že ťa huba nebolí brat také slová do papule! Skončila si!“ Zuzka plakala od bolesti, otec šiel do jej izby, vzal výkresy a skicáre zo stola. Mama sa za ním rozbehla, skúšala ho zastaviť, ale nešlo to. Pár z obrázkov skončilo v kozube, kým ocovi neprišlo zle. Ogrcal koberec a zaspal na gauči.

Kúsok zo Zuzky v tú noc odišiel. Skryl sa v tme močiarov ľudskej mysle. Brodil sa, zachytával na konároch odumretých stromov, až sa vytiahol na breh. Nadobudol podobu malého dievčaťa, tak veľmi podobného jej. Nechceného, bezmocného a slabého. Všetok strach zostal potlačený, nikdy nevy povedaný, a dievča zostalo zavreté na opačnej strane vysokého zrkadla.

Zuza plakala, tiekli jej slzy prúdom. Mala pocit, že je problémom ona. Môže za všetky hádky rodičov, hnev otca a šikanu od spolužiakov? Už si neverila. Oddelila ďalší kus seba, aby mohla prežiť. Nestalo sa to naraz, ale postupne. Zvykne si.

Mama jej na ďalší deň bez slov podala to , čo zostalo z jej výkresov. Nikdy o tom nehovorili. Zuzka tiež nenašla odvahu ani chuť prehovoriť. V ich rodine na riešenie problémov rozprávaním nikdy neboli. Zuzka vždy radšej uverí tomu, že je všetko v poriadku. To mala po rodičoch.

Bola slušne oblečená, upravená a snažila sa skrotiť niekoľko neposedných vlasov na vrchu hlavy. Nový deň a tentokrát perfektne nabífená na prijímačky na výšku. Vôbec sa sebe nepáčila. Právě líce mala plné vyrážok, tvár bledú a chudú. Zdalo sa jej, že ju aj vlastné zrkadlo súdi. Nemalovala sa, pretože bola presvedčená, že jej dračí ksicht nič nezachráni. Lepšie bolo nepútať pozornosť, skrývať sa.

Celé štyri roky na gymnáziu nosila to najobyčajnejšie oblečenie a vždy sa zašila do poslednej lavice. Nikto ju nepoznal, nikto si ju nevšímal. Robila všetko, aby sa zavďačila rodičom, spolužiakom a učiteľom, ale aj tak mala pocit, že je nepotrebná. Sama v sebe zmysel už dávno nevidela. Ten pochovala spolu s pastelkami a skicármi, kdesi na povalu, na spodnú policu. Zašila k nim aj veľkého draka, ktorému odtiaľ trčala hlava s vypúlenými očami a dlhým hadím jazykom. Vždy, keď ju niekto nemal rád, chcela sa stratiť. Každý nesúhlas brala ako dôkaz, že je divná, zbytočná a nie je tu pre ňu miesto. Aj za toto myslenie sa odsudzovala. Reči o tom, ako sa má cez všetko „preniesť“, ju stále viac vrhali do špirál neodbytných myšlienok. Radšej sa presvedčila, že je v poriadku, nič nie je problém a vlastne vždy chcela byť doktorka. Umenie je k ničomu a len sa jej zaň smiali. Už by nezniesla, ak by bola znovu terčom posmechu za niečo, čo skutočne miluje. Jej vlastné vnútro ju hrýzlo a ona sa od každého pocitu pokúšala dištancovať, ale čím viac sa snažila, tým ju silnejšie sťahovala lepkavá sieť úzkosti. Nevidela inú možnosť, len sa prispôbiť. Hlboko v srdci túžila, aby ju niekto videl. Chcela sa vyjadriť, kričať, otvoriť sa a oslobodiť zo života, ktorý už dávno nebol jej. Žila preto, aby plnila ostatných očakávaní. Keby sa tak dali prestrihnúť neviditeľné šnúrky okolo jej zápästí...

Na strednej ju už nikto nebil, nešikanoval, ale strach zostal hlboko zarytý pod jej kožu. V triede sedela napätá, pripravená na úder, urážku a bolesť. Nikto jej viac nemohol ublížiť. Duša skrytá v klietke a za očami prázdnota masky, ktorú vytvorila. Navonok nič nevidieť, len vlastný odraz sa jej vysmieval.

S Jožkom sa odlúčili v druhom ročníku, keď učenia bolo toľko, že musela prestať maľovať. Všetci z partie sa roztrúsili po iných školách, cudzích mestách a našli si nových kamarátov. Ešte párkrát sa stretli cez víkend, ale už to nebolo ako kedysi. Jožko sa jej pýtal: „Čo je s tebou? Deje sa

niečo?“ Videl, že sa z nej stráca niečo, čo možno ani sám nevedel pomenovať. Zuza nikdy neodpovedala. Nevedela rozprávať o pocitoch a občas pochybovala, či vôbec nejakej má. „Nič sa nedeje. Malo by sa?“ Nešlo o to, že by nechcela hovoriť. Nemohla. Slová sa jej zasekli v krku a rozpustili sa v panike z odsúdenia.

Bolo to minulý rok v januári, keď postrehla, že je niečo skutočne zle. Svitlo chladné ráno a ona nemohla vstať z postele. Pokúšala sa to vysvetliť stresom zo školy, dlhým učením do noci, ale žiaden oddych neprinášal úľavu. Jej telo bolo ťažké, akoby ju samotná duša chcela stiahnuť k zemi a hovorila: „Pomoc! Nevládzem!“ Možno práve to malé vystrašené dievča v nej sa dožadovalo pozornosti.

Donútila sa vstať a s končatinami ťažkými, neohrabanými ako drevené palice sa v kúpeľni oprela o teplý radiátor. Triasla sa, ale chlad, ktorý cítila, nešiel zvonku. Zostala tak celé ráno. Neumyla si tvár, ani zuby, nepozrela na seba do zrkadla, len si navliekla oblečenie. Na hodinách nevládala vnímať, akoby všetko bolo za sklom. Ľudia prechádzali, čas plynul, nič sa jej skutočne netýkalo. Učenie sa stávalo nemožným. Už dávno sa nesmiala. Urobila všetko správne, tak ako je možné, že teraz trpí? Je z tak dobrej rodiny, výborne sa učí a rodičia sú hrdí. Má okolo seba ľudí a aj tak sa cíti nekonečne sama. Ubiehali mesiace a nič sa nemenilo.

„Mami? Niečo so mnou je. Je mi nejako divne,“ priznala Zuza raz večer, keď ju zastihla potom, čo prišla z práce. Pozerala televízor a ani sa za Zuzou neobzrela, keď vošla do izby.

„Čo to?“ Ozvala sa a kukla na ňu jedným očkom, ale správy boli očividne zaujímavejšie. Zuzka nevedela, ako vysvetliť svoje obavy, opísať to, čo sa deje, preto dlho tápala, aby našla správne slová.

„No, zle sa mi ráno vstáva. Nemôžem sa sústrediť na učenie. Nevie, či dám tie prijímačky. Ja... je mi tak...“ Jachtala, ale vetu opäť nezvládla dokončiť. Aj rozhovor ju vyčerpával a bolo to, akoby sa snažila siahnúť za sklo, ktoré oddeľovalo ju a svet. Musela by niekoho chytiť a potiahnuť k sebe, aby ju skutočne počul. „Musíš chodiť skôr spať,“ zasmiala sa mama s pohľadom na televízor. Bola jej tak vzdialená. Zuza si šúchala chudé prsty, aby sa upokojila. „Dost' zle sa mi spí. Ja neviem...“ „To môžeš mať z toho mobilu, čo do neho stále ťukáš. Počula som, že nie je dobré chodiť naň pred spaním. Mám tabletky na spanie, ak veľmi chceš,“ ponúkla a konečne na ňu pozrela. Zuzka sa trpkou usmiala. Ako riešiť problém, ktorý nevie pomenovať? Všetko znie slabo, nedostatočne, nič nevystihuje, ako sa skutočne cíti a pôsobí primitívne, alebo prehnane. Nikto nemá rád ufnukaných a uplakaných. Nevedela, čo si od rozhovoru sľubuje. „Nejako ma nebaví... škola,“ začala zľahka a mama opäť pozrela na obrazovku televízora. „Nebaví ma život,“ priznala. Odpoveďou jej bol vážny pohľad. „Zuza, to nemyslíš vážne! Čo ti to napadajú za somariny?“ Okamžite oľutovala, že vôbec niečo povedala. Mama pokračovala nadnesene: „No tak! To lebo sa s Jojom nebavíš, alebo čo? Ľudia prichádzajú a odchádzajú,“ vravela a Zuza sa ju pokúsila prerušiť. „Nie, to nie preto.“

„Keby si vedela, aké ja mám problémy a musím ich zvládať, ale nikomu to nevešiam na nos! Trošku sa prekonaj. Nemôžeš byť taká precitlivená.“

Neznášala sa za to, že vôbec niečo povedala. V deň prijímačiek sa nenávidela ešte o čosi viac. Odraz v zrkadle bol bledší ako obvykle. „Koho presviedčaš, že tam chceš ísť? Si pokrytec. Zaslúžiš si, čo sa ti deje,“ hovoril posmešne. „Čuš! Čo ty o tom vieš, čo chcem!“ Odhodlane sa sama pred sebou vystrela, napravila si golier na košeli a odišla s pocitom, že opäť samu seba premôže. Netušila, že vo vojne, ktorú vedie, neexistujú víťazi.

Sedela v triede s testom a chytila pero do roztrasených rúk, aby ho položila na papier. Všetko, čo sa učila, sa strácalo v hmle. Nedokáže to. Možno by aj poznala odpovede, ale vyparili sa skôr, ako ich stihla zachytiť.

Povedali im, že výsledky budú až večer, ale Zuza si bola istá, že pohorela. Obyčajne by plakala, ale tentokrát nemohla, pretože necítila nič. Jej myseľ bola ako kameň a srdce sa chránilo hrubými stenami. Rodičia neboli nadšení, ale nerobili ani prehnané scény. „Tak nabudúce,“ konštatovali. Zuza chcela povedať, že už nikdy nebude ďalšie nabudúce, ale rozmyslela si to.

Prišiel deň, keď šla na povalu po svoje staré skicáre a zniesla ich k sebe do izby. Namiešala farbu vo viere, že ťahy štetcom ju vyliečia. Sedela a bez výrazu hľadela na biely papier. V ten moment prišla o poslednú nádej. Čím viac sa snažila niečo namaľovať, tým viac ju otravné hlasy v jej hlave osočovali. V zúfalstve a panike odhodila skicár do šuplíka. Takto skončí jej príbeh? Zničila sa? Obetovala všetko a už nič nezostalo? Ešte týždeň sa držala za kraj útesu a nevedela odhadnúť, čo sa stane, keď sa pustí.

Narodeninová oslava. Otec mal päťdesiat rokov, presne ako znázorňovala gýčová šálka, ktorú vyfasoval od tety Hany. Zuzu donútili sadnúť si k nim do jedálne a niekoľkokrát prízvukovali, nech je milá. Nemala náladu, chuť, ani silu, tak radšej mlčala. Rozhovor bol prázdny, nezaujímavý, až došiel k tomu, ako Zuza nezvládla prijímačky. Riešili, že sa možno slabo učila a potom spomínali, ako bravúrne zvládali vysokú školu. Otec sa na Zuzu otočil a požiadal: „Prosím ťa, choď po víno do špajze. Usmej sa, nedá sa na teba dívať.“ Teta Hana sa nad tým sladko rozosmiala, ale Zuza zostala vážna. Jej tvár bola bledá, chladná, bez výrazu, ako mramorová socha.

„Možno druhá puberta,“ skonštatovala mama veselo.

„Čo keby ste sa pre zmenu obslúžili sami? Nemám chuť vstať. Mám vás plné zuby.“

Odvrátila sa od nich a hrdlo jej zovrela trpkosť.

„Čo to s tebou je? Zuza?!“ Vrčal otec.

„Nerob nám hanbu!“ Pridala sa mama, potom sa okamžite otočila na príbuzných a ospravedlňovala sa. „Ona je občas taká precitlivená. To má od mala.“

Zuza sa nad tým pohrdavo zasmiala. „Tak ja som precitlivená? A to, že ste na hovno rodičia nespomenieš? Nerobím hanbu, to zvládnete aj sami.“

Otec začínal zúriť. „Čo to trepeš? Fakt sa uvedom!“ Takéto správanie od svojej poslušnej dcéry nikdy nezažili. „Ak mieniš byť takáto, padaj do izby!“

V žilách jej zovrela krv všetkou krivdou, ktorú v sebe nosila. Celé roky si pripadala ako rohož, po ktorej každý šliape. „Ty sa uvedom! Každému je u prdele, ako mi je a čo chcem! Predstierate, že ma máte radi, ale nikdy ste nemali!“ Ziapala a v hlase mala všetku silu dievčaťa skrytého za stenou, ktoré sa túžilo prejaviť, bojovať o svoj život a rozmlátiť klietku, do ktorej ju zavreli.

„To by stačilo! Takto sa rozprávaš s vlastnými rodičmi? Pred návštevou?! Takto sa nebudeš so mnou rozprávať pod mojou strechou!“ Kričal otec a Zuza prudko vstala.

„Vieš čo?! Bodaj by si sa zabil, keď si sa zdrbal z tej strechy!“ Vyletelo jej z úst. Nemyslela to tak. Z očí jej vyhrfkli slzy zúfalstva, utekala von a schmatla kľúče od auta. Otec a mama hľadeli jeden na druhého s otvorenými ústami. Došlo im to. Prišli o dcéru. „Zuzka?!“ Vyleteli za ňou, ale posledné, čo videli, bolo auto, vychádzajúce z príjazdovej cesty.

Chvela sa a hlasno vzlykala. Zvierala volant, akoby to bolo jej posledné záchranné lano. Ešte nikdy neplakala, ako vtedy. Cesta osvetlená oranžovým svetlom pouličných lúčok sa pred ňou rozmazávala cez kvapôčky na jej mihalniciach. Nevedela, čo chce robiť, alebo kam ísť. Nechcela sa zabiť. Nechcela sa chcieť zabiť. Srdce mala ťažké. Zvykla si na to, že necíti nič, a teraz ju prepadol smútok väčší, ako dokázala zniesť. Noc vonku sa zdala málo temná v porovnaní s tou, ktorá naplňala jej žily. Nikam nepatrí. Nemá domov. Jej myšlienky blúdili tam, kam by sa myseľ nemala odvážiť ísť.

Povie mu, že to chce vzdať. Roztrasenou rukou siahla po mobil a plakala s pohľadom na rozsvietený displej, na ňom meno - Jožko.

Vletela do križovatky. Posledné, čo videla bolo oproti idúce auto. V panike pustila mobil, strhla volant. Ozval sa piskot pneumatík, trúbenie a náraz. Úder do hlavy a ostrá bolesť ju vtiahli do tmy vlastnej mysle. Prišla sanitka, Zuza ležala na nosidlách, snažili sa ju zachrániť, ale nepreberala sa. Pozbierala sa zo zeme a uvidela ju. Dievča, ktoré najviac neznášala, sa chúli na druhej strane prasknutej sklenenej steny.

Už si spomína, čo sa stalo. Vie, čo jej urobila. Hľadia jedna druhej do očí. Nie je to skutočné, alebo je to skutočnejšie ako celý jej život doteraz? Dľaň má ešte stále priloženú na studené sklo a prechádza prstami po hlbokkej praskline. Dievča na druhej strane neohrabane vstane a pristúpi ku sklu. Zvedavo sa pozorujú. Sú si také podobné, jedna a tá istá a predsa si nikdy k sebe nenašli cestu. Zuza cíti ľútosť pri pohľade na svoju zúboženú podobizeň. Vidí v nej stratenú časť svojej duše. Tú, ktorá trpí. Dievča prehovorí a v hlase má obrovskú bolesť: „To si ty? Ublížila si mi...“

„Ja som nechcela,“ povie Zuza a hlas sa jej zlomí, „je mi to ľúto.“

Malé dievča zmení svoju podobu na dospelú. Je to akoby sa pozerala do zrkadla.

„Na to je neskoro, nemyslíš? Ani si nevieš predstaviť, ako dlho som čakala. Zabudla si na mňa.

Nechala si ma tu,“ vyčíta jej pokojným hlasom. Nehybne stojí pred sklom. Zuze padne zrak na jej zúbožené chudé končatiny plné modrín a rezných rán, ktoré pripomínajú každú zradu samej seba.

Toto je skutočne ona? Všetka bolesť, na ktorú sa nechcela pozrieť, nedovolila si ju cítiť?

„Nikdy nie je neskoro...“ Dievča sa horko zasmee a otočí sa k nej chrbtom. Kráča späť do rohu svojho skleného väzenia, ale Zuza to nevzdáva. „Prosím! Viem, čo som urobila. Prosím, odpusť mi,“ volala na ňu zúfalo. „Neverím ti,“ prehovorila, „bojíš sa ma. Vždy si sa bála. Viac ti záleží, čo si myslia ostatní, nie ja. Rob si, čo chceš.“

„Ak to nevyjde, končím,“ vyhlásila Zuza odhodlane. Pochopila niečo dôležité. Môže si byť istá, že so sebou bude na vždy. Základný vzťah, ktorý zrkadlí všetky ostatné, je ten, ktorý má sama k sebe. Keď sa niekomu nepáči, čo robí, alebo aká je, znamená to, že sa musí prispôbiť, ničiť sa za to? Nie. Ak si človek dokáže v najťažších momentoch prejavovať súcit, prestane mu záležať, čo si myslia ostatní. Zuza slzami vylieva všetku bolesť, ktorú dlhé roky niesla v sebe. Oprie si čelo o sklo, ktoré ich oddeľuje a vzlyká. „Prosím, vráť sa...“

Dievča spozornie a jej pohľad zmäkne. Pristúpi ku sklu a dotkne sa na mieste, kde sa Zuza opiera. Priesvitná hrubá stena sa rozsýpa, akoby bola z piesku. Dotknú sa jedna druhej po rokoch dlhej samoty. Zober ma domov. Oslobod' moju myseľ. Dovoľ mi byť sebou, pripomeň mi, že žijem.

Aký je to pocit, mať späť svoju dušu? Zuza sedí na vozičku, na bosých nohách ju štekľí tráva a slnko jej hladí tvár. V ruke drží štetec, ktorý ťahá po plátne. Tvorí obraz a s ním nový život, kde ďakuje za každý deň, pretože zostala nažive. Ubehlo päť rokov od autonehody, pri ktorej upadla do kómy. Bol zázrak, že sa z nej prebrala.